

לפני 25 שנה

הועלה מחזהו של ג'ון אוסבורן. הבט אחרה בזעם על קרשי תיאטרון הבימה בכיכובם של אלישבע מיכאלי ומישה אושרוב • בשער הגיליון: ירד הפתרות המורים שלום לווין.

בן גוריון משכתב את ההיסטוריה • מילחמת הצהרונים • דיין וקולק בבישוף אל הבישוף מקאריס בקפריסין



העולם הזה 1126
תאריך: 28.4.1959

נאמר בה כי תדי קולק ומשה דיין, שניים מצעירי ההווה של בן גוריון, יצאו לקפריסין בשליחות ארכיאולוגית. אולם קולק לא עסק מעולם בתחביב אופנה זה, ואילו משה דיין רחוק מלהיות ארכיאולוג מיקצועי, מסתפק באוסף מיצגים ארכיאולוגיים בגינת ביתו בצהלה.

אך הקורא הבלתי ייתמיס יכול היה לקרוא בין השורות. שליחותם של שני הדיפלומטים החובבים לקפריסין, ערב שחרורה הסופי מיד הבריטים, באה כדי לרכוש כנגד האחרון את יריות האדונים החדשים באי, בעל החשיבות האסטרטגית העצומה לישראל. אס"כ נכללו במשלחת כמה אנשי מיקצוע לשיחור אתרים היסטוריים, תואר הניקור בעיתוני קפריסין ובעיתוני הערב כמדריני מובהק.

כאשר מילחמת השיחור הקפריסאית היתה בעיצומה, לא הרגישה ממשלת בן גוריון כל צורך בירידות כזאת. להיפך, היא אירחה בישראל

גייר בפורמט שיאפשר למכונות החדשות של מעריב להדפיס שבועון במתכונת המקובלת בשוק הישראלי. משום כך, כאשר הופיע לפני כמה חודשים במשרדי מעריב גרשום קומרוב, בעליו ועורכו הראשי של שבועון קולנוע הכושל (בתפוצה שבועית — 2300) והודיע כי הוא עומד להוציא שבועון נשים שיתחרה בלאשה של מוזס, ביקש את עזרת מעריב בגלפופות וברפוס, קפצו אנשי מעריב על המציאה. אנחנו עומדים בין כה וכה להוציא שבועון נשים בקרוב, אמרו לו, למה לך להתחרות בשני שבועונים? הוא נכנס לשותפות. לא עבר זמן רב, וכין גרשום קומרוב וכין מעריב נחתם הסכם. לפי הסכם זה יוציא קומרוב את הגיליונות הראשונים של עולם האשה, שם שבועונו החדש, בעצמו ובכספו. עם גיבויו מלא של מעריב, כעבור זמן קצר, אם השבועון יוכיח את עצמו מבחינת הרמה, ואפילו אם תפוצתו תהיה זעירה — ייכנס מעריב לשותפות.

העורך עזב במפתיע. את עזרתו הזמנית הגיש מעריב לשבועון הנשים בשחרורו של אורי קיסרי, לתפקיד העורך הראשי בפועל של השבועון. לכתבים שקיסרי וקומרוב רצו לגייסם הוכטרה עבודה חלקית במעריב ואחריות לתקופה ארוכה.

פחדם של אנשי מעריב מהצגה גלויה כי השבועון החדש יוצא בחסותם, היה נעוץ בעובדה שגנח מוזס איים בזמנו על מעריב, כי אם יוציא שבועון נשים מתחרה, יוציא הוא שבועון נוער שיתחרה במעריב. לנוער, שבלאו הכי גרם הפסדים למעריב.

אחרי שהופיע עולם האשה בשוק, לא היסס נוח מוזס להשיב מילחמה שעררה. הוא הקדיש את כל כוחותיו אך ורק להתחרות בעיתון הנשים של מעריב. הוא השקיע כספים רבים כמוספים של עיתונו, גייס כמעט את כל אנשי ידיעות אחרונות לעזרת לאשה.

הצלחתו הראשונה של מוזס במאבקו נגד עולם האשה, נפלה כבר שבוע לאחר הופעת הגיליון הראשון של השבועון החדש. אריה חשביה, עורכו בפועל של עולם האשה, עזב במפתיע את המערכת, השאיר את המערכת החדשה ללא עורך ממשי.

מדיניות שליחות מאוחרת

הידיעה היתה מזוהה בעיני קוראים תמימים.

בעזרת השם

עוד אחד מספוריה של לילי גלילי במדרה, העולם הבא: סיפור אמת זה מתהלך באחרונה בצמרת מפא"י, מובא כדוגמה לרמת המודעות וההשכלה הפוליטית בקרב העולים החדשים: בבחירות האחרונות להעידת מפא"י הופיע רויב בן גוריון, להלכה תושב שדה בוקר, ברשימת המועמדים של באר שבע. אמר תימני אחד למזכיר מפא"י במקום: בחיי אני מצביע כעך בן גוריון זה, רק מפני שיש לו אותו השם כמו בן גוריון בירושלים.

עקרונית זו, כמילים אחרות: המילחמה בין הערכים והיהודים היתה תופעה חיובית. בדרך הגאונים. בגיל 72 אין אדם לומר תורה חדשה. הסקירה של בן גוריון מרגישה שאין לו גם כוונה כזאת. האיש העומד עתה בראש מדינה ריבונית, בעלת כושר עצום לעיצוב פני המרחב, עדיין רואה עצמו כפי שהיה כנער בן 18.

בגוף שלישי, בדרך הגאונים, הוא מתאר את עצמו ברמות איריאליות זו, שנאלץ בצאתו לחרוש עם חבריו ברמות הגליל, לפני יותר מחמישים שנה, לשאת רובה על השכם וגם לעמוד על המישמר כלילות בכפר עברי כודד ונתקף.

עיתונות הקרב על האשה

המאבק בין שני עיתוני הערב המתחרים מעריב וידיעות אחרונות — שהסתיים לאחר רונה בניצחונו של ידיעות אחרונות עם הגדלת תפוצת גיליון יום השישי שלו עקב חלוקת מפות האטלס — נכנס בשבועות האחרונים לזירה חדשה: זירת השבועונים.

מזה זמן רב תיכננו אנשי מעריב הוצאת שבועון נשים. שיתחרה בשבועון הנשים של נוח מוזס, בעליו של ידיעות אחרונות. המיכשול היחיד להגשמת התוכנית היה נעוץ בעובדה שבייתה החרושת לנייר כחרה לא מייצר עדיין

העם

אדם ואכסו עוד

ההיסטוריה היא ספר חתום בשכע חותמות, טען פאוסט של גתה. מה שנקרא בפיכס רודי הומנס, אינה אלא רוחם של כותבי ההיסטוריה עצמם, שבה משתקפים הזמנים כמו כראי. לרוע המזל לא הספיק גתה להכיר את רויב בן גוריון. אחרת היה מוצא בו את ההוכחה הסופית לטענתו. כי כאשר נתפרסמה השבוע ההקדמה שכתב רויב בן גוריון לספר תולדות מילחמת הקוממויות, הועמד להופיע לקראת יום העצמאות, נסתבר כי כל ההיסטוריה העברית ב-50 השנים האחרונות אינה אלא ההיסטוריה של רויב בן גוריון.

בן גוריון לא הסתפק בטיפוח פולחן האיי שיותל-שעצמו, כספר שיופיע בהוצאת הרישמית של צה"ל לזכר מעלליהם של גיבורי תש"ח. הוא גם קבע, בצורה שאינה משתמעת לשונו, כי מאז ראשית המאה ועד היום היה לא טעה מעולם. לצורך זה מילא את ההקדמה בעשרות ציטטות מייגעות משל עצמו — מגיל 18 עד גיל 72. הדרך למדינת ישראל היתה רצופת נאומים של רויב בן גוריון.

בלי ז'בוטינסקי וארלוזורוב. בהרבה עניינים מגלה בן גוריון לפחות חוכמה שלאחר מעשה, מכניס במאוחר כוונה למעשיו שלא היתה לו בשעת מעשה. אולם בשני עניינים עיקריים אין בו ה"חכם יותר מכן ה"חכם: הוא אינו מבין את מהותו של האימפריאליזם הבריטי בארץ ישראל ואינו מבין את מהות התנועה לאומית הערבית. הליקוי הראשון גרם מילא לאיחבת חשיבותה של מילחמת המחתרת הפורשת, שלוחמה נמסרו על-ידו לשלטון הבריטי. הליקוי השני גרם לאיחבת הסיכסוך ההיסטורי בין שני העמים, שהוא עצמו עשה כה הרבה להחרפתו.

למרות טענותיו המתחדשות, כי תמיד רצה בשותפות עם הערבים, מודקרת רוחו האמיתית של בן גוריון בכל התקופות, כבוא לפאר את גירוש הפועלים הערביים מן המשק העברי ויצירת עיקרון העבודה העברית, שפירושו היה יצירת תחום בין שני העמים, ויש לציין כי מעשי האיבה והתקפות הערבים מזמן, מראשית הישוב ועד מילחמת הקוממויות, ועד בכלל, עזרו אולי יותר מכל הסכרות עיוניות לנצחון תפיסה

אנשים

אלוף פיקוד הדרום, אברהם יפה, ירדע במימיו הגדולים ובחיבתו הגדולה למוזס. עמם, כאשר קיבל יפה לירי את הפיקוד על בסיס חדש, הוא קרא מייד לטבח הראשי, טבת, האם עיינת בהברל הפיגוריות בין המפקד היוצא המפקד הנכנס? שאל יפה. עיינת, השיב טבת. או מהיום הלאה זה יהיה גם הברל במנות שתגיש לי, פסק יפה.

אחרי ששחקן להקת בצל ירוק, שימנען ישראלי, השתלש כמעט כליל על התוכנית הדרמטיות של קול ישראל, מופיע בתפקידים ראשיים, במערכונים ותסכיתים, תגשה הצעה להגדלת קול ישראל: לשנות את שם תחנת השידור לקול ישראל.

העיתונאי נתן דונביץ מצא השבוע את הסיבה לכך שזוככת הקולנוע אלזבט מוילר, שהתגיידה, בחרה בשם העברי רחל. הסניד דונביץ: אחרי שקראו את אולם הכניסה של בית חתיאטרון הקאמרי החדש על שם בעלה המנוח של סילור (מייק טוד), היא בחרה בשם רחל, כדי שאחר מותה אפשר יהיה לקרוא לבית חתיאטרון הקאמרי — קבר רחל.

חיילים בריטיים שבאו לנוח מפעולות הריכוזי באי, ניצלה כל הזדמנות להפגין אהדה לצבא ולצי הבריטי, בנייהברית מתקופת מיצע סינייטואץ. הקולות המעטים שהזוהרו מפני קו זה נשארו קולות קוראים במידבר.

זיכרון לוחמים. החדש נסתבר כי בני קפריסין נחונים לא רק בכושר לחימה, אלא גם בכושר יזכרון. הנציגים הישראליים אומנם הגיעו למושל הבריטי ולשלושה מחברי הממשלה החדשה, אולם לא נימוסיו של קולק, אמד השנור, שהסם בעבר את ליבם וכיסם של מיליונרים אמריקאיים, ולא החיך המפורסם של משה דיין שינו את המצב.

אנחנו רוצים לחיות בשלום עם כל עמי המרחב, אמר הבישוף מקאריס. הוא לא היה מוכן להתחייב ליותר מזה. היה ברור כי קפריסין היוונית, כמו יוון עצמה, לא תמהר לקשור קשרים דיפלומטיים אמיתיים עם ישראל, לא תעשה רבר העלול להרגיז את ארץ הנילוס, בעלת המיעוט היווני העשיר.



שהראו, בעליל, את התפעלותם מחברתם העתידה למיקצוע הצבאי. קודם-לכן סיירה יהודית, אשת מיליונר אמריקאי לעתיד בים התיכון על סימון אניית הפאר הישראלית תיאודור הרצל. יחודית מזרחי-מזר, מלכת המים של העולם הזה, מנשה בעת מסעה באירופה, ערב גיוסה לצה"ל. יחידת חיילי הרים איטלקית.